

OBITELJSKO NASILJE I NJEGOVI UČINCI NA RJEŠAVANJE PREKOGRANIČNIH RODITELJSKIH OTMICA

IVANA FILIPOVIĆ
OSIJEK, 3.SRPNJA 2018.

Predmet diplomskog rada:

→ otmica djece od strane jednog roditelja u situacijama koje su povezane sa obiteljskim nasiljem

→ funkcioniranje i primjena relevantnih pravnih izvora koji uređuju međunarodnu otmicu djece od strane roditelja.

→ detaljnija analiza kroz čl.13. st.1. t. b) Haške konvencije iz 1980. godine, u smislu utjecanja obiteljskog nasilja na primjenu navedenog članka.

SVRHA HAŠKE KONVENCIJE IZ 1980. I MEHANIZAM DJELOVANJA

- temeljni međunarodni instrument koji se odnosi na međunarodnu otmicu djece (od strane roditelja, skrbnika ili bliskog člana obitelji)
- sumaran postupak koji ima za cilj hitan povratak djeteta u državu njegovu/njezina uobičajenog boravišta prije nezakonitog odvođenja ili zadržavanja
- Pravo na zaštitu od protupravnog odvođenja i zadržavanja djece **≡** pravosudno-zaštitna prava djece

OTMICA?

Odvođenje/zadržavanje djeteta (16.god) koje se smatra nezakonitim ako predstavlja povredu prava na skrb, što ga je dobila osoba ili institucija po zakonu u kojoj je dijete imalo redovno boravište, i ako su se ta prava ostvarivala kolektivno ili pojedinačno.

Obraćanje središnjem tijelu. Povrat u roku od 6 tjedana.

Iznimno se dijete neće vratiti u državu svoga ranijeg UB:

- protek više od godine dana od otmice;
 - nije stvarno ostvarivano pravo na skrb;
 - dijete dovoljno staro da izjavi da ne želi povratak;
 - nalaganje povrata kosi s temeljnim ljudskim pravima foruma
- ako postoji ozbiljna opasnost da bi povratak izložio dijete fizičkoj opasnosti ili psihičkoj traumi ili na drugi način doveo dijete u nepovoljan položaj (čl.13. st.1. t. (b))

MEHANIZAM UREDBE BRUXELLES II BIS

Pravila Uredbe Bruxelles II. bis imaju prednost nad pravilima Haške konvencije iz 1980.!

- Tri najbitnije razlike u odnosu na sustav Haške konvencije iz 1980. :
 1. Sud mora djetetu omogućiti saslušanje tijekom postupka
 2. Sud ne može odbiti donijeti odluku o predaji djeteta jer bi dijete bilo izloženo riziku ako je utvrđeno da su nadležna tijela države članice podrijetla poduzela odgovarajuće zaštitne mjere
 3. Sud ne može odbiti predaju djeteta, a da prije toga ne pruži mogućnost saslušanja osobi koja zahtijeva predaju djeteta.

POSTUPAK OD TRI ETAPE U SLUČAJU ODBIJANJA POVRATA DJETETA

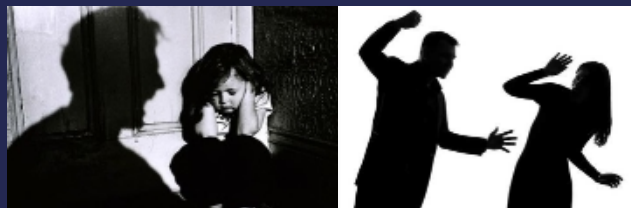
Sud koji je odbio povrat mora u roku od mjesec dana od donošenja odluke poslati kopiju odluke sudu države UB djeteta prethodno otmici.

Sud ranijeg UB djeteta obavještava zainteresirane stranke o odluci o odbijanju i poziva da podnesu zahtjeve u roku od 3 mjeseca od obavijesti.

Ukoliko podnesu zahtjeve sud države podrijetla donosi odluku o meritumu kojom potvrđuje odluku suda otmice ili mijenja odluku suda otmice na način na naređuje povrat djeteta → **neposredna ovršnosti takve odluke.**

IZNIMKA "OZBILJNA OPASNOST" I OBITELJSKO NASILJE

- jedna od najčešćih i „omiljenih” iznimki
- različita tumačenja izuzetka, i između država članica Haške konvencije iz 1980. i u samoj državi članici među sudovima.
- Izraz obiteljsko nasilje može obuhvaćati mnoge različite aspekte zlostavljanja unutar obitelji.
- Zlostavljanje može biti fizičko, psihološko, seksualno i / ili financijsko; to može biti usmjereno prema djetetu (zlostavljanje djece) i / ili prema intimnom partneru

PROCES ANALIZE IZNIMKE OZBILJNOG RIZIKA/OPASNOSTI: DVA PRISTUPA

U oba pristupa nadležno tijelo započinje s ispitivanjem jesu li činjenice koje navodi roditelj ili druga osoba koja se protivi povratku, dovoljno sadržajne, da bi, ako bi se dokazale, predstavljale ozbiljan rizik.

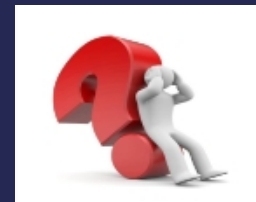
- ✓ Ako nadležno tijelo utvrdi da činjenice koje se utvrđuju, čak i ako su dokazane, nisu dovoljno sadržajne da predstavljaju ozbiljan rizik, nadležno tijelo može naložiti povratak djeteta.
- ✓ S druge strane, ako nadležno tijelo utvrdi da su činjenice doista dovoljno detaljne i sadržajne, da bi, ukoliko bi bile dokazane, predstavljale ozbiljan rizik, nadležno tijelo nastavlja s ispitivanjem.

razlika...?

U prvom pristupu nadležno tijelo pretpostavlja da se tvrdnje o iznimci postojanja ozbiljnog rizika mogu dokazati i odmah provjerava jesu li dostatne i učinkovite zaštitne mjere, dostupni u državi u kojoj će se dijete vratiti (2. korak)

Ako nadležno tijelo utvrdi da su zaštitne mjere dostupne u državi u kojoj će se dijete vratiti može se naložiti povratak djeteta, u suprotnom nastavlja s procjenom podataka da bi utvrdio osnovanost ozbiljnog rizika. (3. korak

U drugom pristupu, nakon što je utvrđeno da su činjenice dovoljno sadržajne da bi, ukoliko bi se i dokazale, predstavljale ozbiljan rizik, nadležno tijelo procjenjuje podatke kako bi utvrdio postojanje ozbiljnog rizika (2. korak).

Ako utvrdi da ne postoji ozbiljan rizik, nadležno tijelo određuje povratak djeteta.

Ako se utvrdi da postoji ozbiljan rizik , provjerava postoje li mjere).zaštite u državi u kojoj će se dijete vratiti (3.korak).

SCENARIJI SLUČAJEVA OBITELJSKOG NASILJA

Roditelj otmičar tvrdi da postoji ozbiljan rizik da će povratak djeteta izložiti fizičkoj ili psihičkoj šteti ili na drugi način staviti djeteta u nepodnošljivu situaciju zbog :

1. izravnog nasilja ili neprimjerenog ponašanja prema djetetu,
2. zbog djetetove izloženosti obiteljskom nasilju između roditelja i / ili
3. mogućnosti da nakon povratka roditelj koji traži povrat djeteta povrijedi, ozlijedi ili nanese štetu roditelju koji je oteo djeteta.

DOBRA PRAKSA PRIMJENE ČL. 13. ST.1. T.B) PREMA VODIČU HAŠKE KONFERENCIJE

- Činjenični sklop: otac, državljanin Njemačke i majka, državljanka Hrvatske i imaju mladb. sina rođenog u Njemačkoj. Otac podnosi zahtjev za vraćanje sina u Njemačku. Majka osporava zahtjev oca tvrdeći da nije otela dijete navodeći da se vratila u RH u dogovoru sa ocem i da ju je znao fizički i psihički maltretirati kao i sina.
- Postupak : CSS iznosi da je dijete u razgovoru samoinicijativno naveo kako ga je otac tukao, no kasnije to negira. Otac nije bio prisutan u postupku jer mu je liječnik zabranio putovanje.
- Prvostupanjski sud donio odluku kojom se odbija zahtjev oca za povratak djeteta u Njemačku.
- Županijski sud predmet vraća na ponovni postupak jer prvostupanjski sud nepravilno smatra da su se ispunili preduvjeti iz čl.13. st.1.t.(b).
- Sud donosi suprotnu odluku i nalaže povratak djeteta u Njemačku.

- ✓ upotreba Međunarodne haške mreže sudaca (IHNJ)
- ✓ suradnja središnjih tijela
Konvencijom je uspostavljen sustav koji uključuje središnja tijela koja moraju biti određena u svakoj državi
- ✓ pravila i postupci koji se tiču pribavljanja dokaza i prikupljanja informacija trebaju primjenjivati uz poštivanje nužnosti brzine i važnosti ograničavanja istrage sudova na pitanja koja su u izravnoj vezi s pitanjem povratka
- ✓ Čl.13. st.3. „sud će uzeti u obzir podatke koji se odnose na socijalno podrijetlo djeteta „ → Sud može razmotriti izvješća o dobrobiti djeteta, školske prijave, medicinska izvješća, policijske izvještaje, kao i podneske i nalozi suda u državi uobičajenog boravišta, privremene ili druge zabrane u vezi s nasiljem u obitelji
- ✓ stručno mišljenje vještaka → sagledati aspekt budućnosti
- ✓ sudjelovanje djeteta u postupku → kriterij sposobnosti shvaćanja situacije

ZAŠTITNE I PRIVREMENE MJERE

- Uredba Bruxelles II. bis jača mehanizam povratka djeteta namećući državama članicama obvezu donošenja učinkovitih i odgovarajućih zaštitnih mjera kako bi se osigurao siguran povratak djeteta
- Uredba br. 606/2013 o uzajamnom priznavanju zaštitnih mjera u građanskim stvarima
- Uredbu Bruxelles II : sudovi u određenoj državi članici donose privremene, uključujući i zaštitne mjere za dijete koje je prisutno na teritoriju te države članice, čak i kada ne postoji stvarna nadležnost u određenom predmetu

UREDBA 606/2013

Cilj : brzo i jednostavno izvršavanje zaštitnih mjera koje je odredila jedna država članica u drugoj državi članici radi zaštite fizičkih osoba

Primjena Uredbe na: zaštitne mjere koje su određene radi zaštite osobe kada postoje ozbiljni razlozi za sumnju da su život, sigurnost (...) ugroženi, tako da se spriječi svaki oblik nasilja zbog spola, ili nasilja počinjenog od strane bliskih osoba, kao što su fizičko nasilje, zlostavljanje, spolno nasilje (..).

Učinak priznanja zaštitnih mjera ograničen na 12 mjeseci.

ZAKLJUČAK

WHAT IS INTERNATIONAL PARENTAL CHILD ABDUCTION?

• Other names

- Parental kidnapping
- Child snatching
- Child stealing
- IPCA

It's **NOT**
Child Slavery
Child Trafficking

- Povrat djeteta nije automatski postupak!
- Trendovi : majka češće otmičar nego otac
otac kao zlostavljač
djeca niske životne dobi
ne postoji ranija odluka o roditeljskoj skrbi,
postupci o povratku traju predugo
najčešća iznimka - pozivanje na nasilje u obitelji

Uzajamno povjerenje kao temelj za siguran povratak
(ostanak)djeteta!

HVALA NA PAŽNJI!

